Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

2511

No. २६०२ / क

Title गणपतिसहस्रनामस्तोत्रम्

Author

Extent ६८ पत्र Age सं. १८४६

Subject स्तोत्र

नं. १४८ गणपति [illegible]
सूत्र [illegible]

नं. ५५४

गणपतिसहस्रनामस्तोत्र

नं. १५०७

१०

5959

F — 67

Complete —

[signature]

पं० १६०२
गणपतिसहस्रनाम
कौकद
६८ च नामा
श्लो कवि
सं० १९५४ वि०
वाद्य विद्वर्ष

ग.
स.१

ॐश्रीगणेशायनमः व्यासउवाच कथंनाम्नां
सहस्रंस्वंगणेशउपदिष्टवान् शिवायैतन्ममाचक्ष्व
लोकानुग्रहतत्पर १ ब्रह्मोवाच देवःपूर्वंपुरारातिः
पुरत्रयजयोद्यमे अनर्चनाद्गणेशस्यजातोविघ्नाकु
लःकिल २ मनसासविनिर्धार्यततस्तद्विघ्नकार

णम् महागणपतिंभक्त्यासमभ्यर्च्ययथाविधि ३
विघ्नप्रशमनोपायमस्पृच्छदपराजितः मंत्रस्रष्टुः
याशंभोर्महागणपतिःस्वयम् ४ सर्वविघ्नैकहरा
णंसर्वकामफलप्रदम् ततस्तस्मैस्वकंनाम्नांसह
स्त्रमिदमब्रवीत ५ ॐअस्यश्रीमहागणपतिसहस्र

ग.
स. २
2

नाममालामंत्रस्य गणेशऋषिः महागणपति
देवता नानाविधानिछंदांसि गमितिबीजम् हुंड
मितिशक्तिः स्वाहाकीलकम् सकलविघ्ननाशन
द्वारामहागणपतिप्रीत्यर्थेजपेविनियोगः महाग
णपतिरुवाच ॥ ॐगणेश्वरोगणक्रीडोगणना

थोगणाधिपः एकदंष्ट्रोवक्रतुंडोगजवक्त्रोमहो
दरः ६ लंबोदरोधूम्रवर्णोविकटोविघ्ननायकः
सुमुखोदुर्मुखोबुद्धोविघ्नराजोगजाननः ७ भी
मःप्रमोदआमोदःसुरानंदोमदोत्कटः हेरंबःशंब
रःशंभुर्लंबकर्णोमहाबलः ८ नंदनोलंपटोभीरु

ग॰ मैंचनादोगणांजयः विनायकोविघ्नपाल्नोधीरश्शूरो
स॰ ३ वरप्रदः महागणपतिर्बुद्धिप्रियःक्षिप्रप्रसादनः
3 रुद्रप्रियोगणाध्यक्षउमापुत्रोघनाशनः कुमारगुरु
रीशानपुत्रोमूषकवाहनः सिद्धिप्रियःसिद्धिपतिः
सिद्धःसिद्धिविनायकः ११ अविघ्नस्तुंबरुःसिंहवा

हृतोमोहिनीप्रियः कटंकटोराजपुत्रःशालकःसंमि
तोमितः १२ कूष्मांडसामसंभूतिर्दुर्जयोधूर्जयोजयः
भूपतिर्भुवनपतिर्भूतानांपतिरव्ययः १३ विश्वका
र्त्ताविश्वमुखोविश्वरूपोनिधिर्घृणिः कविःकवीना
मृषभोब्रह्मण्योब्रह्मणस्पतिः १४ ज्येष्ठराजोनिधि

गा॰
स॰ ५ पतिर्निधिप्रियपतिप्रियः हिरण्मयवपुःशांतस्सू
र्यमंडलमध्यगः १५ कराहतिध्वस्तसिंधुसलिलः
५ पृषदंतामितउमांककेलिकृत्तकौतुकिदः कुलपा
लनः १६ किरीटीकुंडलीहारीवनमालीमनोमयः
वैनतेयव्यूहतदैत्यश्रीःपादाहतिजितक्षितिः १७ स

योजातःस्वर्णमुंजमेखलीदुर्निमित्तहृत् दुःस्व
प्नहृत्प्रसहनोगुणीतादप्रतिष्ठितः १८ स्वरूपः
सर्वनेत्राधिवासोवीरासनाश्रयः पीतांबरःखंड
रदःखंडेंदुकृतशेखरः १९ चित्रांकश्यामदशा
नोभालचंद्रश्चतुर्भुजः योगाधिपस्तारकस्थः

ग॰ युरुघोगजकर्णकः २॰ गणाधिराजो विजयस्थि
स॰५ रो गजपतिर्ध्वजी देवदेवः स्मरप्राणदीपको वा॥
5 युकीलकः २१ विपश्चिद्वरदो नादोन्नादभिन्न
बलाहकः वराहरदनो मृत्युंजयो व्याघ्राजिनांब
रः २२ इच्छाशक्तिधरो देवत्राता दैत्यविमर्दनः शंभु

वक्रोऽवक्रः शंभुकोपहा शंभुहास्यभूः २२ शंभु
तेजाः शिवाशोकहारी गौरीसौख्यावहः उमांग
मलजो गौरीतेजोभूः स्वर्धुनीभवः यज्ञकायो
महानादो गिरिवर्ष्मा शुभाननः सर्वात्मा सर्वदे
वात्मा ब्रह्ममूर्द्धा ककुप्श्रुतिः २५ ब्रह्मांडकुंभ

ग॰
म॰ ९

6

श्चिद्योममालःसत्यशिरोरुहः जगाज्जन्मल
योत्मेषनिमेषोग्न्यर्कसोमदृक् गिरींद्रैकरदोथ
र्मोधर्मिष्टःसामबृंहितः ग्रहर्क्षदशनोवाणी।
जिह्वोवासवनासिकः भ्रूमध्यसंस्थितकरोब्र
ह्मविद्यामदोत्कटः कुलाचलांसःसोमार्कघंटो

रुद्रशिरोधरः २८ नदीनदभुजः सर्पांगुलीकस्ता
रकानखः व्योमनाभिः श्रीहृदयो मेरुपृष्ठोर्णवोद
रः २९ कुक्षिस्थयक्षगंधर्वरक्षःकिन्नरमानुषः।
पृथ्वीकटिः सृष्टिलिंगः शैलोरुर्दस्रजानुकः ३०
पातालजंघो मुनिपादकालांगुष्ठस्त्रयीतनुः ज्योति

ग॰
म॰ ७

मंडललांगलोह्रदघालाननिष्कलः ३१ स्वयम
कर्णिकाशालिविपत्केलिसरोवरः सम्यक्ध्यान
निगडःपूजावारिनिवारिनः ३२ प्रतापीकश्यप
ह्रतेगणपोविष्णुपीबली यशस्वीधार्मिकःस्वोजा ः
प्रथमःप्रथमेश्वरः ३३ चिंतामणिद्वीपपतिःकल्प

द्रुमवनालयः रत्नमंडपमध्यस्थोरत्नसिंहासना
श्रयः ३४ तीव्राशिरोध्दृतपदोज्वालिनीमौलिला
लितः नंदानंदितपीठश्रीर्भोगदाभूषितासनः ३५
सकामदायिनीपीठःस्फुरदुग्रासनाश्रयः तेजोवा
तीशिरोरत्नंसत्यानित्यावतंसितः ३६ सविघ्ननाशि

ग.
सू. ८
8

नीपीठः सर्वशास्त्रांबुजाग्रयः लिपिपद्मासनाया।
रोवन्हिधामत्रयाग्रयः ३९ उन्नतप्रपदो गूढगु।
ल्फः संवृतपार्ष्णिकः पीनजंघः श्लिष्टजानुः स्थूलो
रुः प्रोन्नमत्कटिः ४० निम्ननाभिः स्थूलकुक्षिः पी।
नवक्षा बृहद्भुजः पीनस्कंधः कंबुकंठो लंबोष्ठो लं

बृन्नासिकः ४९ भग्नवामरदस्तुंगसव्यदंतोमहाहनुः
ह्रस्वनेत्रत्रयःशूर्पकर्णोनिबिडमस्तकः ५० स्तबका
कारकुंभाग्रोरत्नमौलिर्निरंकुशः सर्पहारकटीसू
त्रःसर्पयज्ञोपवीतवान् ५१ सर्पकोटीरकटकःसर्प
ग्रैवेयकांगदः सर्पकक्षोदराबंधःसर्पराजोत्तरीयक :

ग०
स०४
१

रक्तो रक्तांबरधरो रक्तमाल्यविभूषणः रक्तेक्षणो र
क्तकरो रक्तताल्वोष्ठपल्लवः श्वेतः श्वेतांबरधरः श्वे
तमाल्यविभूषणः श्वेतातपत्ररुचिरः श्वेतचामर
वीजितः ४४ सर्वावयवसंपूर्णः सर्वलक्षणलक्षि
तः सर्वाभरणशोभाढ्यः सर्वशोभासमन्वितः ४५

सर्वमंगलमांगल्यः सर्वकारणकारणम् सर्वदै
ककरः शार्ङ्गीबीजपूरीगदाधरः ४६ इक्षुचापध
रः शूलीचक्रपाणिः सरोजभृत् ४७ पाशीधृतो
त्पलः शालीमंजरीभृत्स्वदंतभृत् ४८ कल्पवल्ली
धरो विश्वाभयदैककरो वशी अक्षमालाधरो ज्ञा

ग.
स.१.
10

नमद्भावातमज्ज्ञायुधः ४९ पूर्णपात्रीकंबुधरोवि
धृतालिसमूहकः मातुलिंगधरश्चूतकलिका
भृत्कुठारवान् ५० पुष्करस्थस्वर्णघटीपूर्णरत्ना
भिवर्षकः भारतीसुंदरीनाथोविनायकरतिप्रियः
५१ महालक्ष्मीप्रियतमःसिद्धलक्ष्मीमनोरमः॥

रमारमेशपूर्वांगोदक्षिणोमामहेश्वरः ५२ म

हीवराहवामांगोरतिकंदर्पपश्चिमः आमोद

मोदजननःसप्रमोदप्रमोदनः ५३ समेधित

समृद्धिश्रीऋद्धिसिद्धिप्रवर्त्तकः दत्तसौमुख्यसु

मुखःकांतिकंदलिताश्रयः ५४ मदनावत्या

गा·
स· ११

श्रितांघ्रिःकृतदौर्भाग्यदुर्भवः विघ्नसंपल्लवो
पघ्नःसेवोन्निद्रमदद्रवः ५५ विघ्नकृन्निघ्नचर
णोद्राविणीशक्तिसत्कृतः तीव्राप्रसन्ननयनो
ज्वालिनीपालितैकदृक ५६ मोहिनीमोहनो
भोगदायिनीकांतिमंडितः कामिनीकांतवक्त्र

श्रीरधिष्ठितवक्षांशः ५७ वक्षांशरामदोत्कटमहा

हाशंखनिधिप्रभुः नमद्वसुमतीमौलीमहाप

द्मनिधिप्रभुः ५८ सर्वसद्गुरुसंसेव्यःशोचिष्के

शहृदाश्रयः ईशानमूर्धादेवेन्द्रशिखःपवननं

दनः ५९ अग्रप्रत्यग्रनयनोदिव्यास्त्राणांप्रयो

ग. गवित् ऐरावतादिसर्वाशावारणावरणप्रियः
स.१२ ९० वज्राद्यस्त्रपरीवारो गणचंडसमाश्रयः
12 जयाजयपरीवारो विजयाविजयावहः ९१
अजिताजितपादाब्जो नित्यानित्यावतंसितः
विलासिनीकृतोल्लासः शौंडी सौंदर्यमंडितः ९२

अनंतानंतसुखदः सुमंगलसुमंगलः इच्छा
शक्तिज्ञानशक्तिक्रियाशक्तिनिषेवितः ८३।
सुभगासंश्रितपदोललिताललिताश्रयः।
कामिनीकामनःकाममालिनीकेलिलालि
नः ८४ सरस्वत्याश्रयोगौरीनंदनःश्रीनिकेतन

ग॰
स॰ १३

13

नः गुह्यगम्यपदोवाचासिद्धोवागीश्वरीपतिः ६५
नलिनीकान्तकोवामारामोज्येष्ठमनोरमः
रौद्रीमुद्रितपादाब्जोऊंबीजस्तुंगशक्तिकः ६६
विश्वादिजननत्राणःस्वाहाशक्तिःसकीलकः
अमृताब्धिकृतावासोमदघूर्णितलोचनः ६७

उच्छिष्टगणउच्छिष्टगणेशोगणनायकः ॥
सार्वकालिकसंसिद्धिर्नित्यशैवोदिगंबरः ६ ८
अनपायोनंतदृष्टिरप्रमेयोजरामरः अनावि
लोप्रतिरथ्योह्यच्युतोमृतनमक्षरम् अप्रतर्क्यो
क्षयोजय्योनाधारोनामयोमलः अमोघसि

ग. ष्विर्हैतमद्योरोअमितानन: ७. अनाकारोवृ
स.१५ यिम्नूम्यग्निबलघ्नोव्यक्तलक्षणः आधारपी
14 ठआधारआधाराधेयवर्जितः ७८ आखुकेत
नआशापूरकआखुमहारथः इक्षुसागरम
ध्यस्थइक्षुभक्षणलालसः ७९ इक्षुचापातिरेक

श्रीरिन्द्रचापनिषेवितः ७३ इंद्रगोपसमानश्रीरिं
द्रनीलसमद्युतिः इंदीवरदलश्यामश्चंद्रमंडल
निर्मलः ७४ इध्मप्रियश्चडाभागश्चंडाध्यामेंदिरा
प्रियः इक्ष्वाकुविघ्नविध्वंसीइतिकर्तव्यतेप्सि
तः ७५ ईशानमौलिरीशानईशानसुतईति

ग. हा ईषणात्रयकल्पांतईहामात्रविवर्जितः ७९
स.१५ उपेंद्रउडुभृन्मौलिरुंडेरकबलिप्रियः उन्नता
ननउत्तुंगउदारस्त्रिदशाग्रणीः ८० ऊर्जस्वानू
ष्मलमदऊहापोहदुरासदः ऋग्यजुःसामसं
भूतिरृद्धिसिद्धिप्रवर्तकः ८१ ऋजुचित्तैक

ह्लमङ्करणत्रयविमोचकः ल्रमविघ्नःस्वभक्ता
नांल्रमशक्तिःस्वरद्धिधाम ७४ ल्रमश्रीर्विघ्नरा
चीतांल्लूताविस्फोटनाशनः एकारपीठमध्या
स्थएकपादकृतासनः ७५ एजिताखिलदैत्य
श्रीरेजिताखिलसंश्रयः ऐश्वर्यनिधिरैश्वर्यमे

ग॰
स॰१८
16

ह्रिकाम्रष्मिकप्रदः ७१ पेरंमदस्तमोन्मेषपेराव
ततिमाननः ॐकारवाच्यॐकारॐजत्वानोष
धीपतिः ७२ ॐदार्यनिधिरौत्यत्यधुर्यॐन्नात्य
तिःस्वनः अंकुशःस्वरनागानामंकुशःस्वरवि॰
द्विषाम् ७३ अः समस्तविसर्गाणांपदेष्वपरिकी

र्तिः कमंडलुधरः कल्पः कपर्दीकलभाननः
कर्मसाक्षीकर्मकर्त्ताकर्माकर्मफलप्रदः कदंब
गोलकाकारः कूष्मांडगणनायकः ७५ का
रुण्यदेहः कपिलः कथकः कटिसूत्रभृत् खर्वः
खड्गप्रियः खड्गखांतांतस्थः खनिर्मलः ७६ खा

ग॰ म॰ १८

17

ल्वाटशृंगनिलयः खट्वांगी खदुरासदः ॥८६॥ गुणा

ढ्यो गहनो गस्थो गद्यपद्यसुधार्णवः ॥८७॥ गद्य

गानप्रियो गर्जो गीतगीर्वाणपूर्वजः गुह्याचार

रतो गुह्यो गुह्यागमनिरूपितः ॥८८॥ गुहाशयो गु

हाब्धिस्थो गुरुगम्यो गुरोर्गुरुः घंटाघर्घरिकामा

लीघटकुंभोद्घटोदरः ७९ चंडश्चंडेश्वरश्चंडी
चंडेशश्चंडविक्रमः ८० चराचरपतिश्चिंतामणि
श्चर्वणलालसः छंदश्छंदोवपुश्छंदोदुर्ल
क्ष्यश्छंदविग्रहः ८१ जगद्योनिर्जगत्साक्षीजग
दीशोजगन्मयः जपोजपपरोजप्योजिह्वासिंहा

गा॰
स॰ १८

18

सततप्रभुः ९२ झलज्झलोल्लसद्दानझंका-
रिभ्रमराकुलः टंकारस्फारसंरावष्टंकारिमणि-
नूपुरः ९३ ठद्वयीपल्लवांतस्थसर्वमंत्रैकसि-
द्धिदः डिंडिमुंडो डाकिनीशो डामरो डिंडिमप्रि-
यः ९४ ढक्कानिनादमुदितो ढौंको ढुंढिवि

नायकः ९५ तत्वोतोपरमंतत्वंतत्वंपदनिरूपि
तः तारकोंतरसंस्थानस्तारकस्तारकोंतकः
९६ स्थाणुःस्थाणुप्रियःस्थानास्थावरंजंगमं
मंजगत् दक्षयज्ञप्रमथनोदातादानवमोह
नः ९७ दयावानदिव्यविभवोदंडभृद्दंडनाय

ग.
स.१९

कः दंतप्रभिन्नाभ्रमालो दैत्यवारणदारणः
९८ दंष्ट्रालग्नद्विपघटो देवार्थनृगजाकृतिः
धनधान्यपतिर्धन्यो धनदो धरणीधरः ९९।
ध्यानैकप्रकटो ध्येयो ध्यानं ध्यानपरायणः १००
नंद्यो नंदिप्रियो नादो नादमध्ये प्रतिष्ठितः ॥

निष्कलो निर्मलो नित्यो नित्या नित्यो निरामयः
परं व्योम परं धाम परमात्मा परं पदम् परात्परः
पशुपतिः पशुपाशविमोचकः ९२ पूर्णानंदः
परानंदः पुराणपुरुषोत्तमः पद्मप्रभस्त्वयनः प्र
णताज्ञानमोचनः ९३ प्रमाणप्रत्ययातीतः प्रा

ग.
स. २.
20

णतार्तिनिवारणः फलहस्तः फणिपतिः फे
त्कारः फाणितप्रियः ९४ बाणार्चितांघ्रियुगः
लोबालकेलिकुतूहली ब्रह्मब्रह्मार्चितपदो
ब्रह्मचारी बृहस्पतिः ९५ बृहत्तमो ब्रह्मपरो ब्र
ह्मण्यो ब्रह्मवित्प्रियः बृहन्नादाग्र्यचीत्कारो ब्र

स्वाहावलिमेखलः ८९ मूर्त्तेपदत्तलक्ष्मीको
भर्गो भद्रो भयापहः भगवान्भक्तिसुलभो भू
तिदो भूतिविभूषणः ९० भवो भूतालयो भोगा
दाता भूमध्यगोचरः मंत्रो मंत्रपतिर्मंत्री मदम
नमनोरमः ९१ मेखलावान्मंदगतिर्मतिम

ग॰
स॰२१
21

नकलेश्वरः महाबलो महावीर्यो महाप्रा
णो महामनाः १०९ यज्ञो यज्ञपतिर्यज्ञगोप्ताय
ज्ञफलप्रदः यशस्करो योगगम्यो याज्ञिको
याजकप्रियः ११० रसो रसप्रियो रस्यो रंजको र
वणार्चितः रक्तो रत्नाकरो रत्नगर्भो राज्यसुख

प्रदः १११ लक्ष्मीलक्षप्रदोलक्ष्मोलयः गोल

डुकप्रियः लालप्रियोलास्यपरोलाभकृलो

कविश्रुतः ११२ वैराग्योवह्निवदनोवंद्योवेदांत

गोचरः विकर्मीविश्वतश्चक्षुर्विधाताविश्वतो

मुखः ११३ वामदेवोविश्वतेतावज्रिवज्रनिवा

ग. रणः विश्वबंधनविष्कंभाधारो विश्वेश्वरः।
स.२२ प्रभुः ११४ शब्दब्रह्मशमप्राप्यः शंभुशक्तिगणे
22 श्वरः शास्ता शिवाग्रनिलयः शरणः शिव
दीश्वरः ११५ षड्क्रमबकुत्तमसस्तवीषडाधारः ष
डक्षरः संसारवैद्यः सर्वज्ञः सर्वभेषजभेषजम् ११६

सृष्टिस्थितिलयक्रीडः सुरकुंजरभेदनः सिं
हीकृतमहाकुंभः सदसद्व्यक्तिदायकः १७ सा
क्षी समुद्रमथनः स्वसंवेद्यः स्वदक्षिणः स्वतं
त्रः सत्यसंकल्पः सामगानरतः सुखी १८ ।
हंसो हस्तिपिशाचीशो हवनं हव्यकव्यभुक

ग. हव्यंकृतप्रियोहर्षोहृल्लेखामंत्रमध्यगः १९

स.२३ क्षेत्राधिपःक्षमाभर्ताक्षमापरपरायणः।

23 क्षिप्रक्षेमकरःक्षेमानंदःक्षोणीसुरद्रुमः २०

धर्मप्रदोर्थदःकामदातासौभाग्यवर्धनः।

विद्याप्रदोविभवदोभुक्तिमुक्तिप्रदायकः २१

श्रीभिन्नृणकरोवीरश्रीप्रदोविजयप्रदः सर्व
वश्यकरोगर्भदोषहापुत्रपौत्रदः १२२ मेधादः
कीर्तिदःशोकहारीदौर्भाग्यनाशनः श्रीशो
कहारीदौर्भाग्यनाशनःसर्वशक्तिभृत्त १२३
प्रतिवादिमुखस्तंभोरुष्टचित्तप्रसादनः परा

ग. भिचारणामनोज्ञःस्वभंजनकारकः १२४
स. २५ लवस्त्रुटिःकलाकाष्ठानिमेषस्तत्परःक्ष
25 णः घटीमुहूर्तःप्रहरोदिवानक्तमहर्निश
म् १२५ पक्षोमासोयनंवर्षंयुगंकल्पोमहा
लयः राशिस्तारातिथिर्योगोवारःकरणमंश

कम् १२६ लग्नंहोराकालचक्रंमेरुःसप्तर्षयो
ध्रुवः राहुर्मंदःकविर्जीवोबुधोभौमःशशी
रविः १२७ कालःसृष्टिःस्थितिर्विश्वंस्थावरं
जंगमंचयत् भूरापोग्निर्मरुद्व्योमाहंकृतिः
प्रकृतिःपुमान् १२८ ब्रह्माविष्णुःशिवोरुद्र

ग॰
स॰२५
25

ईशः शक्तिः सदाशिवः त्रिदशाः पितरः सिद्धा
यक्षा रक्षांसि किन्नराः २९ साध्या विद्याध
रा भूता मनुष्याः पशवः खगाः समुद्राः स
रितः शैला भूतं भव्यं भवोद्भवः ३० सांख्यं
पातञ्जलं योगः शास्त्राणि श्रुतिः स्मृतिः।

वेदांगानि सदाचारो मीमांसान्यायविस्तरः
आयुर्वेदो धनुर्वेदो गांधर्वं काव्यनाटकम्
वैखानसं भागवतं सात्वतं पांचरात्रकम् ॥ २
शैवं पाशुपतं कालमुखं भैरवशासनम्
शाक्तं वैनायकं सौरं जैनमार्हतसंहिता ॥ ३

ग॰
स॰ २६
26

सदसद्व्यक्तमव्यक्तं सचेतनमचेतनम् । बंधो
मोक्षः सुखं भोगो योगः सत्यमणुर्महान् १३५
स्वलिङ्गं फट् स्वधा स्वाहा श्रौषड्वौषड्वषं
नमः ज्ञानं विज्ञानमानंदो बोधः संविक्ष
मोयमः १३५ एकपकानराथारणकादव

परायणः एकाग्रधीरेकवीर एकानेकस्वरू
पधृक् ११८ द्विरूपो द्विभुजो द्व्यक्षो द्विरदो द्वी
परक्षकः द्वैमातुरो द्विवदनो द्वंद्वातीतो द्वया
तिगः ११९ त्रिधामा त्रिकरस्त्रेता त्रिवर्गफल
दायकः त्रिगुणात्मा त्रिलोकादिस्त्रिशक्तीश

ग॰
स॰ ३८

त्रिलोचनः १३८ चतुर्वीङ्गश्चतुर्दंतश्चतु
रात्माचतुर्मुखः चतुर्विधोपायमयश्चतु
र्वर्णाश्रमाश्रयः १३९ चतुर्विधवचोवृत्ति
परिवर्तप्रवर्तकः चतुर्थीसृजनप्रीतश्चतु
र्थीतिथिसंभवः ४० पंचाननात्मापंचात्मा

27

पंचास्यः पंचकृत्यकृत् पंचाधारः पंचवा-
णीः पंचाक्षरपरायणः १८१ पंचतालः पं-
चकरः पंचप्रणवभावितः पंचब्रह्ममय-
स्फूर्तिः पंचवारणवाहितः १८२ पंचभक्ष्यप्रि-
यः पंचबाणः पंचशिखात्मकः षट्कोण

गा.
स. २८
28

पीठः षट्चक्रधामा षड्ग्रंथिभेदकः ४५३
षडध्वध्वांतविध्वंसी षडंगुलमहाह्रदः
षण्मुखः षण्मुखभ्राता षड्शक्तिपरि
वारितः ४५४ षड्वैरिवर्गविध्वंसी षडूर्मि
भयभंजनः षट्तर्कदूरः षट्कर्मनिरतः

षड्रसाश्रयः ८५ नमः पातालचरणाः नमः
द्वीपोरुमंडलः नमः स्वर्लोकमुकुटः नमः
त्रिवर्गदः ८६ नमः मंगराज्यसुखवदः नमः र्षि
गणमंडितः नमः छंदोतिथिः नमः होत्रा नमः
स्वराश्रयः ८७ नमः आब्धिकेलिकासारः नमः

रा.
स. २५
29

मातलिसेवितः समस्तदेवामोदमदः समस्तदेवो
मावप्रभुः १४८ ॐ रघुमूर्तिध्येयमूर्तिरघुप्रकृ
तिकारणम् ॐ अंगायोगाफलश्रीरघुपञ्चांगु
जामतः १४९ ॐ रघुमाक्रिसमस्तह्रश्रीरघुपेश्वर्यः।
प्रदायकः ॐ रघुपीठोपपीठश्रीरघुमात्मसमा

हृतः ९० अष्टभैरवसेव्योष्टवसुवंद्योष्टमू-
र्त्तिभृत् अष्टचक्रस्फुरन्मूर्तिरष्टद्रव्यहविःप्रि-
यः ९१ नवनागासनाध्यासीनवनिध्यनुशा-
सिता नवद्वारपुराधारोनवद्वारनिकेतनः ९२
नवनारायणस्तुत्योनवदुर्गानिषेवितः नवा-

ग.
स. रु.
38

नाथ्यमहानाथोनवनागविभूषणः १५३ न

वरत्नविचित्रांगोनवशक्तिशिरोधृतः दशा

त्मकोदशभुजोदशादिक्पतिवंदितः १५४ ।

दशाध्यायोदशप्राणोदशेंद्रियनियामकः ॥

दशाक्षरमहामंत्रोदशाशाव्यापिविग्रहः १५५

एकादशादिमीहद्रैत्नतएकादशात्मने ॥
द्वादशोहंडदोर्दंडोद्वादशांतनिकेतनः त्रयो
दशाभिदाभिन्नविश्वेदेवाधिदैवतम् चतु
र्दशेंद्रवरदश्चातुर्दशमनुप्रभुः ५० चतुर्द
शादिविद्याढ्यश्चातुर्दशाजगत्प्रभुः साम

ग॰ पंचदशः पंचदशीशी तो ऽमुनिर्मलः १५८
स॰ ३१ षोडशाधारनिलयः षोडशस्वरमातृकः
31 षोडशांतपदावासः षोडशेंदुकलात्मकः १५९
कलासप्तदशी सप्तदशः सप्तदशाक्षरः ।
अष्टादशद्वीपपतिरष्टादशपुराणकृत १६०

अष्टादशौषधीस्रष्टीरष्टादशविधिस्मृतः
अष्टादशलिप्यष्टिमष्टिज्ञानकोविदः
१८१ एकविंशः सुमानेकविंशत्यंगुलिपल्ल
वः चतुर्विंशतितत्वात्मापंचविंशाख्यपूरु
षः १८२ सप्तविंशतितारेशः सप्तविंशति

ग॰
स॰ ३२
32

घोषाकृत द्वात्रिंशाङ्गैरवाधीशाख्यत्रिंशा-
न्महाहृदः ४८३ षट्त्रिंशत्तत्त्वसंभूतिरष्टा-
त्रिंशत्कलात्मकः नमदेकोनपंचाशन्मरुद्ग-
गतिरर्गलः ४८४ पंचाशदक्षरश्रेणीः पंचा-
शद्रुद्रविग्रहः पंचाशद्विश्वशक्तीशः पंचाश-

न्मात्मकालघः १८५ द्विपंचाशाद्व३ःश्रोली

स्त्रिषष्टनरसंश्रयः चतुःषष्टार्णानिर्णीताच

नःषष्टिकलानिधिः १८६ चतुःषष्टिमहा

सिद्धयोगिनीहंदवंदितः अष्टषष्टिमहाती

र्थ्यक्षेत्रभैरवभावनः १८७ चतुर्नवतिमंत्रा

ग. त्मा षण्णवत्यधिकः प्रभुः शतानंदः शता

स.३३ धृतिः शतपत्रायतेक्षणः १८० शतानीकः

33 शतमखः शतधावनाश्रयः सहस्रपत्रनि

लयः सहस्रफणभूषणः १८५ सहस्रशी

र्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात सहस्र

नाममंत्रात्मकः सहस्रानबलापहः ७० दश
साहस्रफणिभृत्फणिराजकृतासनः ॥
अष्टाशीतिसहस्रौघमहर्षिस्तोत्रयंत्रितः ७१
लक्ष्माधीशप्रियाधारो लक्ष्माधीशमनोमयः
चतुर्लक्षजपप्रीतश्चतुर्लक्षप्रकाशितः ७२

ग॰
स॰ ३५
35

चतुराशीतिलक्षाणांजीवानांदेहसंस्थितः
कोटिसूर्यप्रतीकाशःकोटिचंद्रप्रनिर्मलः ९३
शिवाभवाष्टकोटिविनायकपुरंधरः स
मकोटिमहामंत्रमंत्रितावयवद्युतिः ९४
त्रयस्त्रिंशत्कोटिसुरश्रेणीप्रणतपादुकः

अनंतदेवतामेयोह्यनंतमूर्तिसंस्तुतः १०५
अनंतनामानंतश्रीरनंतानंतसौख्यदः ॥
ॐ इतिवैनायकेनाम्नां सहस्रमिदमीरितम् १०६
इदंब्राह्मेमुहूर्तेवैयःपठेत्प्रत्यहंनरः कर
स्थंतस्यसकलमैहिकामुष्मिकंसुखम् १७

ग. आयुरारोग्यमैश्वर्यं धर्मः शौर्यं बलं यशः ।
स.३५ मेधा प्रज्ञा धृतिः कीर्तिः सौभाग्यमतिरूपता
35 सत्यं दया क्षमा शांतिर्दाक्षिण्यं धर्मशीलता
जगत्संयमनं विश्वसंवादो वादपाटवम् ॥
सभापांडित्यमौदार्यं गांभीर्यं ब्रह्मवर्चसम् ॥

श्रोतृत्वं चकुलं शीलं प्रतापो वीर्य्यमायता १८०
ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं धैर्य्यं विश्वानि शायि
ता यत यान्याभिवृद्धिः ससरुदस्य जपाद्भ
वेत् १८१ वश्यं चतुर्विधं तंत्राणां जपादस्य
जायते राज्ञो राजकलत्रस्य राजपुत्रस्य मे

ग० त्रिणः १८२ जप्यते यस्य वश्यार्थे सदा सत्त
स० ३६ स्य जायते धर्मार्थकाममोक्षाणामनाया
36 सेन साधनम् १८३ शाकिनीडाकिनीरा
क्षोयक्षोरगभयापहम् साम्राज्यसुखावहं
चैव समस्तारिविमर्दनम् १८४ समस्तक

लक्ष्मंसिद्ध्यबीजप्ररोहणम् ॐः स्वमश
मनंकृत्यस्वामिचित्तप्रसादनम् १८५ षट्
कर्माष्टमहासिद्धित्रिकालज्ञानसाधनम्
परकृत्योपशमनंपरचक्रविमर्दनम् १८६
संग्रामरंगेसर्वेषामिदमेकंजयावहम् ॥

ग. सर्वव्याधिविदोषघ्नं गर्भरक्षैककारणम् ॥१७॥
स.२ पठ्यते प्रत्यहं यत्र स्तोत्रं गणपतेरिदम् ॥
37 देशे तत्र न दुर्भिक्षमीतयो दुरितानि च ॥१८॥
न तद्गेहं जहाति श्रीर्यत्रायं जप्यते स्तवः । क्ष-
यकुष्ठप्रमेहार्शोभगंदरविषूचिकाः ॥१९॥

गुल्मं प्लीहानमश्मानमतिसारं महोदरम्
कासं श्वासमन्ददावर्त्तं शूलं शोफादिसंभव
म् ॥१९॥ शिरोरोगं वमिं हिक्कां गडमालाम
रोचकम् वातपित्तकफद्वंद्वत्रिदोषजति
तज्वरम् ॥२०॥ आगंतुविषमं शीतज्वलं चै।

ग.
स. २८
38

काह्लिकादिकम् इत्याद्युक्तमन्त्रकं वा रोगं
दोषादिसंभवम् ॥२॥ सर्वं प्रशमयत्याशु ।
स्तोत्रस्यास्य सकृज्जपः सकृत्पाठेन संसि
द्धिः स्त्रीशूद्रपतितैरपि ॥२॥ सहस्रनामसं
ज्ञेयं जन्मव्यालज्वरभामध्ये महागणपतेः स्तो

त्रैसकामः प्रजपत्निदम् ।१४ इच्छयामक
लान्भोगांस्तपसञ्जेपेह पार्थिवान् मनोरथ
फलैर्दिव्यैर्व्योमयानैर्मनोरमैः ।१५ चंद्रेंद्र
भास्करोपेंद्रब्रह्मरुद्रादिसमप्रभ कामरूपः
कामगतिः कामतो विचरन्निह ।१६ स्व

ग०
स० ३९
39

स्कन्धाग्रजोऽस्मितान्भोगानभीष्टैः सहबंधुभिः
गणेशानुचरो भूत्वा महागणपतेः प्रियः । १९
नंदीश्वरादिसानंदीनंदितः सकलैर्गणैः ।
शिवाभ्यां कृपया पुत्रनिर्विशेषं च लालितः १९८
शिवभक्तः पूर्णकामो गणेश्वरवरात्पुनः

जातिस्मरोधर्मपरः सार्वभौमोभिजायते १९९
निष्कामस्तु जपन्नित्यं भक्त्या विघ्नेशतत्प
रः योगसिद्धिं परां प्राप्य ज्ञानवैराग्यसंस्थि
तः २०० निरंतरोदितानंदे परमानंदसंवि
दि विश्वोत्तीर्णे परे पारेऽस्तनराह्निवर्जिते २०१

ग॰ लीनोवैनाघकेथाम्निरमतेनित्यनिर्हृतः

स॰ ५॰ घोनामभिर्ज्ञैनदैतैर्वंघेन्नमजयेन्नरः २-२

५० राजानोवश्यतांयांतिरिपवोयांतिदासतां

म् मंत्राःसिद्ध्यंतिसर्वेपिहलभात्मस्यसि

द्धयः २-२ मूलमंत्रादपिस्तोत्रमिदंप्रियत

ंमम नमस्येमामिष्टक्त्वायोवतर्य्योमम

जन्मति २८ दूर्वाभिर्नामभिः पूजांतर्पणं

विधिवद्भ्रेतन् अष्टद्रव्यैर्विशेषेणज्जुहुयात्

भक्तिसंयुतः २९ तस्येप्सितानिसर्वाणिसि

ध्यंतयचनमंशयः इदंप्रजप्तंपठितंपाठितं

ग.
सू.५१
41

आवितंकृतम् २.६ व्याहृतंचचिंतंध्यातं
विसृष्टमभिनंदितम् इष्टामत्रचसर्वेषां।
विश्वैश्वर्यप्रदायकम् २.७ स्वच्छंदचारि
णाम्बेषयेनसंधार्यतेस्तवः संस्तूयतेशि
वामूर्तैर्गीर्णारघृष्टकोटिभिः २.८ उत्तके

लिखितं स्तोत्रं मंत्र भक्तं प्रपूजयेत् तत्र स
वैन्नमा लक्ष्मीः सन्निधत्ते निरंतरम् २९
दानैश्चैवैरविल्वैर्वा तैश्च तीर्थैश्चैवैः सक
लैर्मैर्वैश्च न तत्फलं विंदति यज्ञाणोशाम्
हस्रतान्नां स्मरणेन सद्यः ३० एतन्नामं त्वा

ग.
स.४२
42

सहस्रं पठति दिनमगौ ग्रन्थसहस्रोऽस्मि ह्या
नेसांघमध्यं दिनेवा त्रिषवणमथवा संत
तेवा जनो यः सम्यादैश्वर्ययुर्यः प्रभवति
वचसां कीर्तिमर्थ्वैः सनीति प्रसहं हंति वि
शं वशयति सुचिरं वर्धते पुत्रपौत्रैः २११।

अकिंचनोप्येकचित्तोनियतोनियताशनः
जपेन्नवतरोमासान्गणेशार्चनतत्परः २१२
दरिद्रतांसमुन्मूल्यसप्तजन्मानुगामपि
लभतेमहतींलक्ष्मीमित्याज्ञापारमेश्वरी
२१३ आयुष्यंवीतरोगंकुलमतिविमलंसं

ग.
स. ४३
43

पटन्त्यानंदाताःकीर्तिर्नित्यावदाताभगाति
रभिनवाकांतिस्वाजभवा शुद्धाःसंततःक
लत्रंगुणवदाभिमतंयद्यदेतन्नमर्त्यानि।
त्यंयःस्तोत्रमेतत्तत्पठतिगणपतेस्तस्यह
स्तेसमस्तम ३९ ॐगणंजयोगणपति

हेरंबोधरणीधरः महागणपतिर्लक्ष।
प्रदःक्षिप्रप्रसादनः १२५ अमोघसिद्धि।
रमितोमंत्रश्चिंतामणिर्निधिः सुमंगलो
बीजमाशापूरकोवरदःशिवः १२६ का
श्यपोनंदतोवाचासिद्धोढुंढिर्विनायकः

स. मोदकैरेभिरेकैकविंशत्यानामभिःउमा।
५५ त्॥ २१७ ॥ यस्मैतिमहृतमनाममाराधन
44 तत्परः स्तोतानाम्नांसहस्रेणानेनाहंना
न संशयः॥ २१८ ॥ नमोनमःसुरवरपूजितां।
घ्रयेनमोनमोनिरुपममंगलात्मने नमो

नमोविङ्गलकैरेकसिद्धयेनमोनमःका।
रिकलभानताघते २१६ किंकिणीगण
रणितस्तवचरणः प्रकटितगुरुमितिचा
रिजगणः मदजललहरीकरितकपो।
लःशमयतुडुरितंगणपतिनृपतामा २२०

ग॰
स॰ ४५
45

इति श्रीमदादिगणेशगणेशोपासनाखंडे ईश्वरगणेशसंवादे गणेशमहत्त्वनामकथनं नाम षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ४६ ॥ ४६ ॥ ४६।

१ ॐश्रीगणेशायनमः स्कंदउवाच नातकस्मिन्
भवेन्मासिव्रतमेतन्महोत्तमं विधानंकीदृशंवास्या
केनवाचरितंपुरा १ सर्वमेतन्ममाचक्ष्वयद्यस्ति
करुणामयि शिवउवाच नमःशुक्लचतुर्थ्यांतु
स्नात्वागुरुगृहंव्रजेत् प्रणम्यतंगुरुंपश्चात्पूजयि

त्वा यथाविधि २ पाद्याचमनवस्त्राद्यैर्भूषणैश्च मह
नैवे तोषयित्वात्व तं सम्यगानयाप्रारभेद्व्रतं सर्वसि
द्धिकं तात व्रतं गणेशस्य शुभे तमेवश्रीगणेशोसि
दिशाकामप्रदं प्रभो उपदिष्टव्रतेतेन सार्यं गंगातटे
व्रजेत तडागं वा देवखातं तत्र स्नायाद्यथाविधि ॥

२ श्वेतसर्षपयुक्तेनतिलकल्केनषाण्मुखे स्नात्वाधा
2 ध्रीयुतेनेहकृत्वानित्यंरहंव्रजेत् उपविश्यासनेपु
ष्टे पूजयित्वागणाधिपं गुरूपदिष्टमार्गेणव्रतंपश्चा
त्समारभेत् स्वदामूर्तिंगणेशस्यचतुर्थ्यांश्रावण
स्यतु प्रत्यहंपूजयेत्कृत्वायावद्भाद्रचतुर्थिका व्रत

चर्यव्रते स्थित्वा कर्तव्यं व्रतमुत्तमं उपवासैकभक्ताभ्यां
नक्तेनायाचितेन वा चतुर्थकाले भुंजीत हविष्यान्नं
समाहितः ब्रह्मारं मधुरं भुंजन भक्तिमानाचरेद्व्रतं
जपन्गणेश्वरीं विद्यां षडाननषडक्षरीं द्विचत्वार
शं वापि तथैवैकाक्षरामपि दशाक्षरामथ स्कंदह्लाद।

३ शार्णामथापि वा निवृतं वावृतं वापि प्रत्यहं जपेद्।
3 ष्यते तदर्धं वा तदर्धं वा दशांशं होममाचरेत् ध्यायेत्
गजाननं देवमहोरात्रमतन्द्रितः प्राप्ते प्रोष्ठपदे मासि
चतुर्थ्यां तु गजाननं सौवर्णं पलमानेन तदर्धार्धेन
वा ततः मयूरवाहनं कुर्यादथवा भुगतं शुभे कृत्वा।

मंडपिकां तत्र धान्यराशिं प्रकल्पयेत् सौवर्णं रा
जतं ताम्रं कलशं स्थापयेत्ततः तस्योपरि न्यसेत्पा
त्रं हृकनराजतताम्रकं वस्त्रयुग्मेन संवेष्ट्य सपा
त्रं कलशं ततः पंचपल्लवसंयुक्तं पंचरत्नसमन्वि
तं पीठपूजां गुरुः कृत्वा स्थापयेत्तत्र तं विभुं मूल।

४ मंत्रैश्चवेदोक्तैःपूर्वोक्तैरपिषण्मुख ध्यात्वाराजा
नतंदेवमावाह्यपरयामुदा आसनंचतथापा
द्यंदद्यादाचमनीयकं अर्घ्यंरत्नयुतंस्कंदस्नानं
पंचामृतैःशुभं रक्तवस्त्रयुगंदद्यादुपवीतंतथो
त्तमं नानाविधैराभरणैर्भूषयेत्परमेश्वरं गंधा

न्नैतैर्धूपदीपैर्नैवेद्यैर्विविधैरपि वटकाम्रपल
डुकशाल्यन्नपायसादिभिः पंचामृतैर्व्यंजनै
र्भोजयेत्परमेश्वरं उद्वर्तनंकरेद्यात्फलंतां
बूलमेवच कांचनींदक्षिणांदद्याच्छत्रंव्यजन
चामरे नीराजनंमंत्रपुष्पंदत्वास्तोत्राणिउदीरये

५ त् सहस्रनामभिःस्तुत्वाब्राह्मणान्भोजयेत्ततः
रात्रौजागरणंकृत्वागीतनृत्यादिमंगलैः प्रभा
तेविमलेस्नात्वानित्यंकृत्वायथाविधि पूजा
येत्सर्ववरदेवंततोहोमंसमाचरेत् इक्षैर्नानाविधै
र्हुत्वाकुर्यादाचार्यपूजनं गोभूतिलहिरण्याद्यं

5

गुरवे तन्निवेदयेत् अन्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च प्रद
द्याद्भूरिदक्षिणां ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाच्छतम
ष्टोत्तरं तथा अधिकान्यदि शक्तिश्चेदथवाप्येक
विंशतिं दीनांधकृपणेभ्यश्च दद्यादन्नं सपायसं
पुनश्च दक्षिणां दद्यात्स गच्छेच्छिवमन्दिरं हस

९ हं युगतो मे मोनी त्वयं भेजीतस्मादरं शिवउवाच
6 एवं ते कथितं स्कंदवरदस्यव्रतं शुभं भक्तिम
क्तिप्रदं नृणां सर्वकामफलप्रदं श्रुणातनामि
तिहासमस्मिन्नर्थे वदामिते महाधर्मपरो राजा
जागरान्कर्दमाभिधः पालयामासवसुधां

सागरांतांस्वतेजसा गुणैर्यस्यस्तुतादेवानित्यंय
स्तदक्षिस्थिताः ५ कदाचिद्दैवयोगेनभृगुस्तस्य
गृहंययौ ततस्तस्मायराजासबहुमानपुरःसरं।
उपविश्यासनेश्रेष्ठेपूजितोगृहवत्ततः भुक्त्वा।
स्थितंमुनिवरंराजावचनमब्रवीत राजोवाच।

८

भगवन्सर्वतत्वज्ञकिंचित्पृच्छामितद्वद पूर्व
जन्मनिकश्चाहंकिंमयासुकृतंकृतं पर येनेह
शंमयाराज्यंप्राप्तंनिहतकंटकं प्राप्तंनैवन्यैपर
न्यैर्नचप्राप्स्यंतिचापरे देवानामपिपूज्योहंगंध
र्वैरगरत्नमां कुबेरसंपदातुल्यांसंपदंपश्यमेव

ते त्रिलोक्यां रत्नभूतं यत्नदानीतं स्वतेजसा यं यं प

दार्थमिच्छामि तं तं पश्यामि वै श्रमं विना । केनेदृशं कर्म

णा प्राप्तं तद्वदस्व मम प्रभो कामये तच्छ्रोतुं कर्तुं च ३।

एवं श्रुत्वा पार्वत्या वचः भगवानुवाच कथयामि तदपरं

प्रणिधान बलाद्देहं त्वमासीः पूर्वजन्मनि पिशाचिनी ।

ग. दुर्बलःशुचिः कुटुंबभरणार्थंविनानाकर्माणिप

८ प्याकरोः क्रियमाणंचतत्कर्मनचासीत्फलदंतव

8 अत्यंततिक्तैर्वाक्यैर्दारापत्यैश्चपीडितः अष्टहात

उदारांसर्वंगतवानगहनंवनं विभ्रमतदिक्षुसर्वा

हदृष्टवानसिसौभरिं सिंहासनेसमासीनंसेविा

तेमन्त्रिपुंगवैः कथयंतेमहाविद्यांशिष्येभ्योद्भुः।
श्वेताशिनी हृष्टातंसोभरिंदिव्यमन्यांश्चर्षिगणा
न्तप दंडवत्पतितोमित्वंभुविनेश्चाभिनंदितः उ
पविष्टःस्वासनेचक्कनितातेनदर्शिते दृष्टवानसि
नंदिव्यंलब्ध्वावरमाहतः नृविप्रउवाच ॥:

५ स्वामिन्संसारदुःखेनबहुधाक्लेशितोस्मि ते दारापत्य
सुहृन्मित्रबान्धवागैर्भृशताडितः नवैराग्यंमनोया
तिनिष्ठुरेभहृदन्तच शीतोष्णक्षुत्पिपासाभिः।
पीडितोपिभ्रष्टोस्मि ते उपायंवदमेकिंचिद्दुःखसाग
रतारकं। शिवउवाच॥ इतिश्रुत्वावचस्तस्यसो।

भरिः कृपया ततः उपायं चिंतयामास नष्टपङ्कः ख विवि
नाशनं ततस्तं स्तवियं प्राह सर्वपापविमोचनं ॥
ऋषिरुवाच शृणु यत्कथयिष्यामि कुरु निश्चितमा
नसः यस्या स्तु पाठमात्रेण सर्वज्ञः खलयो भवेत्
ब्राह्मणेः स्तवियैर्वै पूर्वेस्तथा ब्रह्मर्षिभिः कृतं स्त

ग॰ ज्ञात्वातेसर्वदेवाः ऋषयः प्राप्ताः सिद्धिमनुत्तमां वादस्य
९ गणेशस्यधर्मार्थकाममोक्षदःकुत्र क्षत्रियउवाच ॥
10 कोसौगणेशः किंशीलः किंरूपः किंस्वभाववान्
किंकर्माकथमुत्पन्नस्तन्ममैवंकथयस्वमे भृगुरु-
वाच यद्ब्रह्मनित्यंविरजंविशोकं सनातनस्वरूपपरं।

मार्थभूतं अनादिमध्यांतमनंतपारंगणाधिपं
तंप्रवदंतिसंतः यस्मादोंकारसंभूतिर्यतोवेदा
यतोजगत् येनसर्वमिदंव्याप्तंतंविघ्नगणना
यकं जगत्सर्जनकामेनब्रह्मणायस्यतुष्टये
अध्यातोतपसातेन प्राप्तंफलमसहृङ्षकं ततोऽ

११ हृमतावेधाः प्रसन्नंतमपूजयत् नानाविधो
पचारैश्चदिव्यरत्नैः फलैस्तथा सिद्धिवृद्धीश्मे
कन्येमनसाकल्पितेददौ तुष्टोदेवोददौतस्मै
विद्यामेकाक्षरींविभुः ततोलब्धवरोब्रह्मलाभका
रसकलंजगत् षडकरोग[illegible]ो विस्तृतातो।

षितः॥३१॥ कृत्वा मूर्तिं गणेशस्य पूर्वोक्तविधि

नाव्रतं ॥ अब्दं गं वर्षमेकं तु नियमात्कृतवान्।

हरिः ॥ वं लब्ध्वा गणेशात्तु पालयामास वै जग

त् ॥ एवं विधिं विजानीहि गणेशं भुवि संस्तुतं

विश्वरूपम नादि च सर्वकारणकारणं ॥ नमा॥

१२
12

यथयत्नेनसर्वज्ञःख्याहिध्रुवं मे ॥ स्त्रियउ

वाच कस्मिन्कालेप्रकर्तव्यमेतद्व्रतमनुत्तमं

विधिनाकेनमेब्रूहिसांप्रतंवक्तुमर्हसि मु

निरुवाच श्रावणेऽबहुलेपक्षेचतुर्थ्यामार

भेद्व्रतं कुर्वन्तिपरयाभक्त्यायावद्वर्षचतुर्थी

का त्वमेतत्कुरु भूपाल सर्वान्कामानवाप्स्या-
सि इति श्रुत्वा व्रतं तस्मात्कृतवान्स्निह्व्रत
समासेतद्व्रतेनत्रैसौभर्याश्रममंडले तावत्तस्य
गृहं दिव्यं गणेशस्य प्रसादतः दिव्यनारीनरश्च
नंदासीदासमन्वितं वेदयोषसमायुक्तं जातं

१३ गोयनसंकुलं दिव्यवस्त्रसमायुक्तातानाल
13 कारसंयुता अपरैस्ताहशोर्धकाविस्मितासी
त्यतीहती आयात्यतिकदाभर्तैत्येवं चिंतापरा
भवत् तावन्नंसतिमामंच्यागतोसितिजमाल
यं दिव्यंतच्छरणं हित्वाल्पंधां [illegible] रिमार्गायत ।

तावज्ञार्योप्रेषितास्त्वंतिष्ठल्लङ्घक्तंनराः तत

त्वयापिविज्ञातःप्रभावोवादस्यमः तद्धतस्यप्र

भावेणराज्यभागिहजन्मति शिवउवाच इति

श्रुत्वाम्भगोर्वीवंकर्दमोहर्षनिर्भरः चकारस

कलैराजाम्भगु[illegible]न्नमीरिति व्रतस्यास्यप्र

१४ 14 भावेनज्ञानवैराग्यवान्नृपः भक्त्याभोगान्य
थाकामंभुक्त्वाप्यन्तेत्रिनेत्रपदे गतोगाणेश्वरं
यामंयतोनावर्ततेपुनः सर्वार्थसाधकंस्कंद
व्रतानांव्रतमुत्तमं नैतादृशंव्रतंदानंक्रतवस्समा।
न्यत्कदाचन सर्वार्थसाधकंस्कंदव्रतंतुकृय

दीक्षासि देवदानवगंधर्वैर्ऋषिभिर्मन्त्रजैः कृ
तम् नलेनहंडुमत्याचराज्ञाचंद्रांगदेनच सं
प्राप्ताः सर्वकामांल्लेगनागाणेश्वरंपदम् ॥
गिरिरुवाच। इतितेकथितंसर्वंसेतिहासंव्र
तंमङ्गलं कृत्वंमतमाध्यानावारदंगणनाय

१५ कम् व्रतमेतन्महाभागेशंकरं प्राप्स्यसे
15
ततः स्नेहेन कथितं तेय प्रकाशं कुरु मा व्र
तम् ॥ इति श्रीगणेशपुराणे हिमवत्पार्व
तीसंवादो नामाध्यायः ॥ शुभम् ॥

तो॰
१

ॐश्रीगणेशायनमः देवाऊचुः त्रिपुरेणसमाक्रांतं
त्रैलोक्यंसचराचरम् १ स्थानानिनोपहृतानिके
शवेनापिनिर्जिताः शरणंकंप्रजामोयकथंतस्य
वधोभवेत् २ वराश्चकेनदत्तानोवदास्यत्रिपुरस्यभो :
नारदउवाच कथयामिसमासेनदैत्यस्यचेष्टितम

हृतम् ३ दिव्यवर्षसहस्रं सततं तापपरमं तपः प्रसादया
मासविघ्नेशं गणेशं देवनायकम् ४ तेनास्मैस्तुर्यगाद
नावराः सर्वभयंकराः देवर्षिपितृभूतेभ्यो यक्षराक्षः
पिशाचतः ५ ततो नागेभ्यो भयं दत्तं विनैकं शंकरं विभु
म् प्रसादयंत देवेशं द्विरदाननमादरात् ६ आराध्य।

श्लो. यत्त्वसर्वेपिविघ्नेशंसर्वसिद्धिदम् देवाऊचुः कथमा
२ राधनंतस्यदेवदेवस्यधीमतः ८ कर्तव्यंमन्तनिषण्णाहेल
2 कृपयातद्वदस्वनः नारदउवाच अहमेकाक्षरंमंत्रं
कथयाम्यविलाम्बितं ९ तेनमंत्रेणतेसर्वेमयादत्ते
नमक्तितः अनुष्ठानंप्रकुर्वंतसर्वेपिस्थिरमानसाः १०

यावत्प्रत्यक्षतामेतिदेवोसौगणनायकः सएव
तद्वधोपायंवदिष्यत्यविलाम्बति ११ नान्योपायंप्र
पश्यामितस्मात्कुर्वंतुमेवचः ब्रह्मोवाच इत्युक्तो
नारदःसर्वान्नुपदिश्यमतंचतम् १२ जगामततस्त्व
णादेववीणागानरतोमुनिः ततःसर्वेसुरवरागणे

लो॰ ३ शय्यानततपराः १३ एककपादस्थिताः केचित् के
चित्पद्मासनस्थिताः केचिद्वीरासनयुताः केचि
न्मीलितलोचनाः निराहारा जितश्वासा जेपुर्मं
त्रमनीरितम् ततो बहुगते काले कृपाब्धिर्गि
जाननः प्रसन्नोऽभून्मीश्रेयांसेनानां चिरकाल

जम् आविर्बभूवगणपस्तेषामग्रेवरप्रदः उल्ल
सत्स्वर्णमुकुटश्चारुकुंडलमंडितः दंतत्रयलक
रोराजत्कटिसूत्रवरांगदः पाशांकुशोंचपरशुंक
मलंचभुजैर्दधत् रक्तचंदनकस्तूरीसिंदूरशोभि
भूषणः विद्युत्पुंजोलसत्कांतिःकोटिसूर्यसमप्र

श्लो॰ मः दृष्ट्वैवं सहसा देवं विनायकमनामयम् तेज
५ सा धर्षिताः सर्वे भयमापुश्च केचन प्रणेमुः सहसा
५ केचिद्देवास्ते द्विरदाननं पूजयामासुरपरे हर्षगा॰
द्गदभाषिणः त्वमेकष्टविनाशाय नस्तुष्टुवुः केपितंवि
भुम् प्रसादयामासुर्देवं तुष्टुवुर्विसंकटापहम् ॥

देवाऽऽत्तुः ॥ नमोनमस्तेपरमार्थरूपनमोनमस्ते
खिलकारणाय नमोनमस्तेखिलकारकायसर्वे
न्द्रियाणामधिवासिनेपि नमोनमोभूतमयायते
स्तुनमोनमोभूतकृतेमहेश नमोनमःसर्वधियां
प्रबोधनमोनमोविश्वलयोद्भवाय नमोनमोवि

स्तो॰ श्वभ्टतेविलेशनमोनमःकारणकारणाय ।
५ नमोनमोवेदविदामहेश्पनमोनमःसर्ववरप्रदाय
5 नमोनमोवागविचारभूतनमोनमोविघ्ननिवार-
णाय नमोनमोऽभक्तमनोरथघ्नेनमोनमोभक्तम-
नोरथज्ञ नमोनमोभक्तमनोरथेशनमोनमोवि-

श्ववियानदक्ष नमोनमोदैत्यविनाशहेतोनमो
नमःसंकटनाशकाय नमोनमःकारुणिकोत्त
मायनमोनमोज्ञानमयायतेस्तु नमोनमोज्ञान
विनाशनायनमोनमोभक्तविभूतिदाय नमोन
मोऽभक्तविभूतिहंत्रेनमोनमोभक्तविमोचनाय

श्लो॰ नमोनमोभक्तविबंधनायनमोनमस्तेप्रविभक्त
६ मूर्त्ते नमोनमस्तत्त्वविबोधकायनमोनमस्तत्वा
विडनमाय नमोनमस्तेविलकर्ममाद्दिणोनमो
नमस्तेगणनायकाय ब्रह्मोवाच एवंस्तुतःश्रीहरे
देवोद्विरदाननईश्वरः उवाचपरमप्रीतोहर्षयन्

ह्वरमत्रमात् गणेशउवाच सोऽनेनतपसाचैव

स्तगः संतुष्टिमागतः ददामिसकलाभीष्टंतवाग्रज

ध्वंसहेरग्रगाः देवाऊचुः यदितुष्टोसिदेवेशविघ्नं

जहिदानवम् सर्वेषामधिकारान्नोगृहीत्वायस्तुति

ष्ठति त्वयैवास्याभयंदत्तंसर्वामरसमूहतः अतःस

श्लो॰ संकटंप्राप्तः संकटान्मोचयाप्युनः त्वामेवशर-
णंप्राप्तापद्यपद्वरोहितः गणेशउवाच वार-
यिष्येभयंसर्वंतस्मात्तवोरतराद्विवः भवत्कृतमि-
दंस्तोत्रमतिप्रीतिकरंमम संकष्टनाशनमितिवि-
ख्यातंचभविष्यति पठतांश्रृण्वतांचैवसर्वकामप्र

दंतनाम् त्रिसंध्यंयःपठेदेतत्संकष्टंनाम्नयात्

क्वचित् इतिश्रीगणेशपुराणेउपासनाखंडे।

स्तोत्रनिरूपणंनामाध्यायः ॥ श्रीरस्तु ॥

संवत् १९४६ का तिथि मासि सम्पात्ता मग्घर तथो =

सं. १४८